

Határozatok Tára

ELEANOR SHARPSTON
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2016. február 4.¹

C-465/14. sz. ügy

**Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank
kontra
F. Wieland
H. Rothwangl**

(a Centrale Raad van Beroep [társadalombiztosítási fellebbviteli bíróság, Hollandia] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Szociális biztonság — EUMSZ 18. cikk és EUMSZ 45. cikk — 1408/71/EGK rendelet — A 2. és a 3. cikk, valamint a 94. cikk (1) — (3) bekezdése — 859/2003/EK rendelet — A 2. cikk (1) — (3) bekezdése — Öregségi nyugellátások — Az egykori tengerészeket a biztosításból kizáró nemzeti szabályozás — A felperes jogosultságainak az állampolgársága szerinti államnak az Európai Unióhoz való csatlakozását megelőző megállapítása”

1. Az 1408/71 rendelet² és a 859/2003 rendelet³ értelmezésével kapcsolatos jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemben a Centrale Raad van Beroep (társadalombiztosítási fellebbviteli bíróság, Hollandia) arra keres választ, hogy e rendeletekkel ellentétesek-e azok a holland szabályok, amelyek az 1960-as években harmadik országok állampolgárait az öregségi nyugellátás tekintetében kizárták a biztosításból. Az alapeljárások két egykori tengerészre vonatkoznak, akik ezen időszak alatt hollandiai kikötőben honos hajókon éltek és végeztek munkát. Mindkét felperes ezen időszakban osztrák (tehát harmadik országbeli) állampolgár volt.⁴ Ugyanakkor amikor nyugdíjkérelmeiket 2008-ban benyújtották a holland hatóságokhoz, Ausztria már csatlakozott az Európai Unióhoz. F. Wieland időközben amerikai állampolgárrá vált, míg H. Rothwangl megtartotta osztrák állampolgárságát. A kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy a két egykori tengerész az uniós szociális biztonsági szabályok hatálya alá tartozik-e, az e szabályok közt található átmeneti rendelkezések vonatkoznak-e a nyugellátások iránt benyújtott igényekre, valamint az őket az 1960-as években az öregségi nyugdíjbiztosításból kizáró nemzeti szabályozás ellentétes-e a hátrányos megkülönböztetésnek az EUMSZ 18. cikkben rögzített tilalmával és a munkavállalók szabad mozgásának az EUMSZ 45. cikkben biztosított elvével.

1 — Eredeti nyelv: angol

2 — A szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet (Egységes szerkezetbe foglalt szöveg – HL 1997. L 28., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 35. o.). E rendeletet többször módosították; F. Wieland és H. Rothwangl kérelmeinek benyújtása idején a 2006. december 18-i 1992/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2006. L 392., 1. o.) módosított változat volt alkalmazandó. Az 1408/71 rendeletet 2010. május 1-jétől hatályon kívül helyezte a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2004. L 166., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 72. o.).

3 — Az 1408/71/EGK és az 574/72/EGK rendelet rendelkezéseinek valamely harmadik ország e rendelkezések által pusztán állampolgárságuk okán nem érintett állampolgáira való kiterjesztéséről szóló, 2003. május 14-i 859/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 124., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 317. o.).

4 — A továbbiakban: referencia-időszak, lásd a lenti 16. és 17. pontot.

Az uniós szabályozás

1408/71 rendelet

2. Az 1408/71 rendelet hatálybalépése előtt a tagállamok szociális biztonsági rendszereinek migráns munkavállalókkal kapcsolatos koordinációját szabályozó közösségi szabályokat a 3/58 rendelet tartalmazta.⁵ E rendelet azonban a tengerészekre nem volt alkalmazandó.⁶ Később a 47/67 rendelet⁷ a tengerészekre vonatkozó különös szabályokat vezetett be 1967. április 1-jétől. E rendelet többek között az alkalmazandó jog meghatározására és az öregségi nyugellátásokra vonatkozott. E szabályokat átvette az 1408/71 rendelet, amely rendelet hatálya így kiterjedt a tengerészekre is.

3. Az 1408/71 rendelet első preambulumbekzdése leszögezi, hogy a szociális biztonságra vonatkozó nemzeti jogszabályok összehangolását célzó rendelkezések a Szerződés azon munkavállalók szabad mozgására vonatkozó rendelkezéseinek keretébe tartoznak, akik a tagállamok állampolgárai.

4. Az 1. cikk alábbi fogalommeghatározásai relevánsak: „munkavállaló” többek között az, aki akár kötelezően, akár szabadon választható folytatólagos biztosítás keretében a munkavállalókra vagy önálló vállalkozókra vonatkozó szociális biztonsági rendszerek ágazataiba tartozó egy vagy több kockázattal szemben biztosított;⁸ „jogszabályok” az egyes tagállamok vonatkozásában az 1408/71 rendelet 4. cikkének (1) és (2) bekezdésében érintett szociális biztonsági rendszerekkel és ágakkal kapcsolatos törvényi, rendeleti és egyéb rendelkezések, valamint az egyes tagállamok meglévő vagy jövőbeni végrehajtási intézkedései;⁹ „biztosítási idő” az a járulékfizetési időszak vagy szolgálati idő vagy önálló vállalkozóként folytatott tevékenységi időszak, amelyet azok a jogszabályok, amelyek szerint az adott időszakot megszerezték vagy az megszerzettnek tekintendő, biztosítási időként határoznak meg vagy ismernek el, valamint más hasonló időszak, amelyet az említett jogszabályok a biztosítási idővel egyenértékűnek tekintenek,¹⁰ továbbá „tartózkodási idő” az az időszak, amelyet azok a jogszabályok, amelyek szerint az adott időszakot megszerezték vagy az megszerzettnek tekintendő, ilyen időszakként határoznak meg vagy ismernek el.¹¹

5. Az 1408/71 rendelet a 2. cikkének (1) bekezdése értelmében „[...] azokra a munkavállalókra vagy önálló vállalkozókra [vonatkozik], akik egy vagy több tagállam jogszabályainak a hatálya alá tartoznak vagy tartoztak, és akik a tagállamok egyikének állampolgárai, illetve azokra a hontalanokra vagy menekültekre, akiknek a lakóhelye valamely tagállam területén található, illetve ezek családtagjaira és túlélő hozzátartozóira”.

6. A 3. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az 1408/71 rendelet hatálya alá tartozó személyeket bármely tagállam jogszabályai szerint ugyanolyan kötelezettségek terhelik és ugyanolyan kedvezmények illetik, mint az adott tagállam állampolgárait.

7. A rokkantsági és az öregségi ellátások az 1408/71 rendelet hatálya alá tartozó szociális biztonsági ágakba tartoznak (lásd: a 4. cikk (1) bekezdésének b) és c) pontja).

5 — A migráns munkavállalók szociális biztonságáról szóló, 1958. szeptember 25-i 3. rendelet [nem hivatalos fordítás] (HL 1958. 30., 561. o.). E rendeletnek nincs magyar nyelvű változata.

6 — A 3/58 rendelet 4. cikkének (6) bekezdése.

7 — A migráns munkavállalók szociális biztonságáról szóló 3. és 4. rendelet egyes rendelkezéseinek módosításáról és kiegészítéséről szóló 1967. március 7-i 47/67/EGK tanácsi rendelet (tengerészek) [nem hivatalos fordítás], (HL 1967. 44., 641. o.). E rendeletnek sincs magyar nyelvű változata.

8 — Az 1408/71 rendelet 1. cikke a) pontjának i. alpontja.

9 — Az 1408/71 rendelet 1. cikkének j) pontja.

10 — Az 1408/71 rendelet 1. cikkének r) pontja.

11 — Az 1408/71 rendelet 1. cikkének sa) pontja.

8. A 13. cikk (2) bekezdésének c) pontja értelmében a valamely tagállam lobogója alatt közlekedő hajó fedélzetén alkalmazott személy e tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik.¹²

9. A nyugdíjak kiszámítására vonatkozó különös szabályokat a 3. fejezet III. címe tartalmazza. A 44. cikk értelmében, ha az adott személy két vagy több tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozott, az öregségi nyugdíjra való jogosultságát e tagállamok mindegyikének jogszabályait figyelembe véve kell kiszámítani. A 45. cikk úgy rendelkezik, hogy az igénylő tagállama illetékes intézményének figyelembe kell vennie a más tagállamban szerzett biztosítási vagy tartózkodási időt is. Azon esetekben, amikor az illetékes intézmény a 45. cikkben lefektetett szabályok szerint az összesített biztosítási vagy tartózkodási időszakok alapján köteles az ellátásokat kiszámítani, a megállapítandó öregségi nyugellátásokat a 46. cikk (2) bekezdése alapján kell kiszámítani.

10. A 94. cikk a „Munkavállalókra vonatkozó átmeneti rendelkezések” címet viseli. E cikk különösen így szól:

„(1) A rendelet az 1972. október 1-je előtti időszakra, illetve az érintett tagállam területén vagy ezen állam területének egy részén történő alkalmazását megelőző időszakra vonatkozóan nem keletkeztet jogot.

(2) 1972. október 1-je előtt, illetve a rendeletnek a fenti tagállam területén vagy területének egy részén történő alkalmazását megelőzően egy tagállam jogszabályai szerint szerzett biztosítási vagy adott esetben szolgálati vagy tartózkodási időt figyelembe kell venni az e rendelet rendelkezései szerinti ellátásra való jogosultság meghatározásánál.

(3) Az (1) bekezdés rendelkezéseire is figyelemmel, e rendelet szerint jogosultság keletkezik arra az eseményre vonatkozóan is, amely 1972. október 1-je előtt, illetve a rendeletnek az érintett tagállam területén vagy ezen állam területének egy részén történő alkalmazását megelőzően következett be.

[...]”

859/2003 rendelet

11. Az 1. cikk kimondja, hogy az 1408/71 rendelet rendelkezéseit „[...] alkalmazni kell harmadik országok olyan állampolgáira, akikre azok a rendelkezések csupán állampolgárságuk miatt nem vonatkoznak, illetve ezek családtagjaira és túlélő hozzátartozóira, feltéve, hogy jogszerűen rendelkeznek lakóhellyel valamely tagállam területén, és helyzetük összes vonatkozása nem kizárólag egy tagállamot érint”.

12. A 2. cikk a következőképpen rendelkezik:

„(1) Ez a rendelet a 2003. június 1-jét megelőző időszakra vonatkozóan nem keletkeztet jogot.

(2) A 2003. június 1-je előtt valamely tagállam jogszabályai szerint szerzett biztosítási, adott esetben szolgálati, önálló vállalkozóként folytatott tevékenységi vagy tartózkodási időt figyelembe kell venni az e rendelet rendelkezései alapján szerzett jogok meghatározásakor.

(3) Az (1) bekezdés rendelkezéseire is figyelemmel, e rendelet szerint jogosultság keletkezik arra az eseményre vonatkozóan is, amely 2003. június 1-jét megelőzően következett be.

12 — Az 1408/71 rendeletbe az 1408/71 rendelet hatályának az önálló vállalkozókra és azok családtagjaira történő kiterjesztéséről szóló, 1981. május 12-i 1390/81/EGK tanácsi rendelettel (HL 1981. L 143., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 222. o.) 1981-ben beillesztett 14b. cikk a tengerészekre alkalmazandó jogszabályok meghatározását illetően különös szabályokat vezetett be. E szabályok – amelyek különös körülmények esetére a 13. cikk (2) bekezdésének c) pontja alóli kivételeket írnak elő – a jelen ügyben nem relevánsak.

[...]

A nemzeti szabályozás

13. Az általános öregségi biztosításról szóló törvény (Algemene Ouderdomswet; a továbbiakban: AOW) a 65. életévüket betöltött személyek részére hoz létre öregségi nyugdíjrendszert. E rendszerben biztosított a 15 és 65 év közötti, Hollandiában lakóhellyel rendelkező személy.

14. Az AOW-nek a referencia-időszak során alkalmazandó változata értelmében a hollandiai kikötőben honos hajókat Hollandia felségterületéhez tartozóként kezelték.¹³ A legénység tagjait a szárazföldön fennálló lakóhelyük bizonyításáig a hajó fedélzetén élőknek tekintették. E körülmények között a legénység tagjai hollandiai lakóhellyel rendelkezőnek minősültek.

15. Ezzel szemben az a harmadik országbeli állampolgár, aki hollandiai kikötőben honos tengeri hajó legénységéhez tartozott, *nem* minősült az AOW szerint biztosítottak, ha e hajó fedélzetén lakott.¹⁴

A tényállás, az eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

16. F. Wieland 1943. március 20-án született Ausztriában. 1962. október 11-től 1966. március 7-ig a Holland-Amerika Lijn (a továbbiakban: HAL) alkalmazásában állt. 1966 májusában az Amerikai Egyesült Államokba költözött, ahol 1969. augusztus 29-én amerikai állampolgárságot szerzett és ebből következően elvesztette osztrák állampolgárságát. F. Wieland 2008 áprilisában öregségi nyugdíjat igényelt. A társadalombiztosítási intézet igazgatótanácsa (Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank; a továbbiakban: RSvb) 2008. április 15-i határozatával kérelmét elutasította. 2008. október 3-án F. Wieland értesítette az RSvb-t, hogy állandó lakóhelye Ausztriában található.

17. H. Rothwangl 1943. december 7-én született. Osztrák állampolgár. 1962. november 6-tól 1963. április 23-ig a HAL alkalmazásában állt. 1998. március 1-jétől osztrák rokkantsági nyugdíjban (Erwerbsunfähigkeitspension), majd 1998. szeptember 1-jétől svájci rokkantsági nyugdíjban (Invalidenrentében) részesült. 1998. november 29-étől 2008. december 1-jéig H. Rothwangl a holland hatóságoktól szintén részesült rokkantsági ellátásban a munkaképtelenségi biztosításról szóló törvény (Wet op arbeidsongeschiktheidsverzekering) alapján. 2009. január 12-én 2008. december 1-jétől öregségi nyugdíjat igényelt. Az RSvb e kérelmet 2009. május 26-i határozatában utasította el.

18. F. Wieland és H. Rothwangl egyaránt sikerrel támadta meg az RSvb határozatát a Rechtbank Amsterdam (amszterdami elsőfokú bíróság) előtt. Az RSvb ezen ítéletekkel szemben a kérdést előterjesztő bírósághoz fellebbezett.

19. A Centrale Raad van Beroep (társadalombiztosítási fellebbviteli bíróság) az előzetes döntéshozatalra utaló végzésében először is kijelenti, hogy figyelembe vette az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) Wessels-Bergervoet kontra Hollandia ítéletét.¹⁵ Ez az ügy egy, az Emberi Jogok Európai Egyezményének (EJEE) az ahhoz fűzött 1. kiegészítő jegyzőkönyvnek (a tulajdonhoz való jogot védő) 1. cikkével együttesen értelmezett (a hátrányos megkülönböztetést tiltó) 14. cikke alapján előterjesztett keresetre vonatkozott. Ezen ügy felperese, aki az AOW szerinti öregségi nyugellátásokra volt jogosult, azt

13 — Az 1408/71 rendelet az alkalmazandó jogszabályok meghatározásának releváns szempontjaként a lobogó szerinti állam jogszabályaira utal. A kereskedelmi hajó lobogója szerinti állam az az állam, amelynek jogszabályai szerint a hajót lajstromba vették vagy engedélyezték. Ugyanakkor az AOW 3. cikkének (3) bekezdése a hajó „honi kikötőjére” hivatkozik, amelyet úgy értelmeznek, hogy az a hajó bázishelyeül szolgáló kikötő. Ez nem szükségszerűen ugyanaz a kikötő, ahol a hajót lajstromba vették.

14 — Az 1959 és 1968 között többször módosított, a társadalombiztosítási rendszer keretében biztosítottak körének kiterjesztéséről, illetve korlátozásáról szóló holland rendelet (Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen; a továbbiakban: BUB) értelmében. E szabályokra az AOW referencia-időszak során alkalmazandó változatával együtt „a szóban forgó nemzeti jogszabályokként” fogok hivatkozni. A BUB releváns változatát 1999. január 1-jén helyezték hatályon kívül.

15 — EJEB, 34462/97. sz., Ítéletek és Határozatok Tára 2002-IV.

állította, hogy az illetékes holland intézménynek a nyugdíját csökkentő határozatából kifolyólag nemen alapuló hátrányos megkülönböztetés érte őt, mivel a csökkentés indoka az volt, hogy akkor a férjezett nőket csak azon időszakra vonatkozóan illette meg a biztosítás, amelynek során férjük biztosított volt, miközben a nős férfiak esetében nem állt fenn ezzel egyenértékű korlátozás. A kérdést előterjesztő bíróság előadja, hogy a holland bíróságok az EJEB ebben az ügyben kifejtett érveit alkalmazták a tengerészek nyugdíjjogosultságával kapcsolatos egyéb ügyekre. E bíróság úgy véli, hogy F. Wieland és H. Rothwangl helyzete eltér ezen ügyektől, és az itt alkalmazott állampolgárságon alapuló különbségtételt az EJEE 14. cikk célkitűzései igazolják. Ugyanakkor e bíróság azt kívánja megtudni, hogy segítséget nyújthat-e számukra a 859/2003 rendelettel és/vagy az EUMSZ 18. cikkel és az EUMSZ 45. cikkel együttesen értelmezett 1408/71 rendelet.

20. Erre tekintettel a Centrale Raad van Beroep (társadalombiztosítási fellebbviteli bíróság) előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdéseket terjeszti elő:

- „1) Úgy kell-e értelmezni az 1408/71 rendelet 3. cikkét, valamint 94. cikkének (1) és (2) bekezdését, hogy attól az egykori tengerésztől, aki egy tagállami kikötőben honos tengeri hajó legénységéhez tartozott, nem rendelkezett szárazföldi lakóhellyel, és nem volt valamely tagállam állampolgára, azon állam Európai Unióhoz történő csatlakozását követően, amelynek állampolgárságával e tengerész rendelkezik, vagy az 1408/71 rendelet említett állam tekintetében történő hatálybalépését követően nem tagadható meg az öregségi nyugdíj (részbeni) nyújtása kizárólag azért, mert az említett egykori tengerész a(z igényelt) biztosítás idején nem rendelkezett a(z elsőként említett) tagállam állampolgárságával?
- 2) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 18. cikket és az EUMSZ 45. cikket, hogy azokkal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely szerint az a tengerész, aki egy e tagállambeli kikötőben honos tengeri hajó legénységéhez tartozott, nem rendelkezett szárazföldi lakóhellyel és valamely tagállam állampolgárságával, ki volt zárva az öregségi nyugdíjbiztosításból, miközben ugyanezen szabályozás szerint biztosítottnak minősül az a tengerész, aki azon tagállam állampolgára, amelyben a tengeri hajó honi kikötője található, és egyébként ugyanezen helyzetben van, ha az állam, amelynek állampolgárságával az elsőként említett tengerész rendelkezik, időközben – a nyugdíj megállapításának időpontjában – már csatlakozott az Európai Unióhoz, vagy az 1408/71 rendelet időközben hatályba lépett ezen állam tekintetében?
- 3) Ugyanazt a választ kell-e adni az első és a második kérdésre az olyan (egykori) tengerész esetében, aki tevékenységeinek időszakában olyan állam állampolgárságával rendelkezett, amely egy későbbi időpontban csatlakozott az Európai Unióhoz, aki azonban e csatlakozás vagy az 1408/71 rendeletnek az említett állam tekintetében történő hatálybalépése időpontjában és az öregségi nyugdíjra való jogosultságának igénylése időpontjában a tagállamok egyikének sem volt állampolgára, de akire ez utóbbi rendelet a 859/2003 rendelet 1. cikke alapján mégis alkalmazandó?”

21. Az RSvb, a holland kormány és az Európai Bizottság írásbeli észrevételeket terjesztett elő. A 2015. szeptember 16-i tárgyaláson mindhárom fél, valamint a Spanyol Királyság szóbeli észrevételeket terjesztett elő. F. Wieland és H. Rothwangl ezen eljárások során sem írásbeli, sem szóbeli észrevételeket nem terjesztett elő.

Értékelés

Előzetes észrevételek

22. Abban az időben, amikor F. Wieland és H. Rothwangl a HAL alkalmazásában állt Hollandiában, a tengerészek nem tartoztak a 3/58 rendelet hatálya alá.¹⁶ Ez nem volt összeegyeztethetetlen az abban az időben a tengerészek nyugdíjára alkalmazandó nemzetközi szabályokkal.¹⁷ A tengerészek szociális biztonsági rendszerekben való biztosítására így kizárólag nemzeti szabályok vonatkoztak.

23. 2008-ban, amikor F. Wieland és H. Rothwangl nyugdíj iránti igényét benyújtotta, már az 1408/71 rendelet volt alkalmazandó. E rendelet nem a különböző nemzeti szociális biztonsági rendszerek felváltására irányul.¹⁸ Ehelyett fő célja a nemzeti rendszerek koordinációja a célból, hogy a személyek szabad mozgásának elvét alkalmazza abban a térségben, amely jelenleg az Európai Unió.¹⁹ E szabályok értelmében az illetékes osztrák intézmény köteles egyeztetni holland társszervével annak meghatározása érdekében, hogy összesíteni kell-e e rendelet III. címének 3. fejezete szerint a nyugdíjigénylők nyugdíjjogosultságait.

24. Jóllehet igaz, hogy a tagállamok továbbra is megtartják a szociális biztonsági rendszereikbe való belépési feltételek kialakítására vonatkozó hatáskörüket, ennek gyakorlása során kötelesek tiszteletben tartani az uniós jogot, különösen a Szerződés munkavállalók szabad mozgására vonatkozó rendelkezéseit. Következésképpen egyrészt e körülmények nem vezethetnek ahhoz, hogy az alapeljárások tárgyát képezőhöz hasonló nemzeti jogszabályok alkalmazási köréből kizárja azokat a személyeket, akik tekintetében az 1408/71 rendelet értelmében ugyanezen jogszabályok alkalmazandók, másrészt a kötelező biztosítási rendszereknek összeegyeztethetőknek kell lenniük az EUMSZ 18. cikk és az EUMSZ 45. cikk rendelkezéseivel.²⁰ Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseket ennek háttérében kell vizsgálni.

1. kérdés

25. A kérdést előterjesztő bíróság az 1) kérdéssel arra keres választ, hogy attól a nyugállományba vonult osztrák tengerésztől, aki harmadik ország állampolgára volt abban az időben, amikor hollandiai kikötőben honos hajón foglalkoztatták, megtagadható-e a nyugdíj azt követően, hogy az állampolgársága szerinti állam csatlakozott az Európai Unióhoz. Az 1408/71 rendelettel ellentétesek-e azok a holland szabályok, amelyek H. Rothwanglt állampolgársági alapon kizárták a holland szociális biztonsági rendszerben öregségi nyugellátásokra vonatkozó biztosításból?

26. Az RSvb azt állítja, hogy H. Rothwangl esete nem tartozik az 1408/71 rendelet hatálya alá. A holland kormány szerint az 1408/71 rendelet 3. cikke nem alkalmazható, mivel H. Rothwangl nem felel meg a 2. cikk követelményeinek. Ezzel szemben a spanyol kormány azt állítja, hogy H. Rothwangl 2008. december 1-jei helyzetét kell figyelembe venni, amikor nyugdíjigényét benyújtotta. Ekkor az 1408/71 rendelet hatálya alá tartozott, és a szóban forgó nemzeti szabályozás ellentétes a 3. cikkel.

16 — Lásd a fenti 2. pontot.

17 — Itt szintén meg kell említeni a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) tengerészek nyugdíjáról szóló 1946. évi 71. sz. egyezményét is, amely 1962. október 10-én lépett hatályba. Hollandia ezt az egyezményt 1957. augusztus 27-én ratifikálta. Az 1. cikk értelmében a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet minden tagállama a nemzeti törvények és rendelkezések által meghatározott módon köteles létrehozni nyugdíjprogramot vagy biztosítani egy ilyen program létrehozását a tengerészek részére. Ugyanakkor azon személyek, akik az érintett tagállamokban nem rendelkeznek lakóhellyel és azoknak nem állampolgárai, kizárhatók az ilyen rendszerekből.

18 — Lásd: a Szociális biztonsági rendszerek koordinációjáról szóló EK tanácsi rendeletre vonatkozó bizottsági javaslat, COM(1998) 779 végleges, 1. o.

19 — Lásd az 1408/71 rendelet első preambulumbekzdését.

20 — Salemink-ítélet, C-347/10, EU:C:2012:17, 39. és 40. pont.

27. A Bizottság azt állítja, hogy a döntő kérdés az, hogy az 1408/71 rendelet 94. cikkének (2) bekezdése alkalmazandó-e arra az időszakra, amikor H. Rothwangl a HAL alkalmazásában állt. A nemzeti jognak megfelelően kell meghatározni azt, hogy H. Rothwangl szerzett-e biztosítási időt vagy sem. Amikor H. Rothwangl a HAL alkalmazásában állt, a nemzeti szabályozás értelmében hollandiai lakóhellyel rendelkezőnek minősült. Ez megfelelően szoros kapcsolatot alapoz meg Hollandiával ahhoz, hogy a kérdéses időszakot a szóban forgó nemzeti szabályozás értelmében biztosítási időnek lehessen minősíteni. Ezenkívül az 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének c) pontjában szereplő, tengerészekre vonatkozó szabályok nem csak az alkalmazandó jogszabályok meghatározását szabályozzák, hanem azt is, hogy az 1408/71 rendelet hatálya alá tartozó személy jogosult-e szociális biztonsági ellátásra.

28. Nem értek egyet az 1408/71 rendelet 2. cikkének az RSvb és a holland kormány általi értelmezésével.

29. Nyilvánvaló, hogy H. Rothwangl az egyik tagállam állampolgára volt, amikor 2008. december 1-jén nyugdíjat igényelt. Az 1408/71 rendelet tárgyi hatálya alá tartozó öregségi nyugellátásokat nyújtó osztrák rendszerben volt biztosított.²¹ Időarányos ellátást igényel az illetékes holland intézménytől azon időszakra tekintettel, amikor a HAL alkalmazásában állt és Hollandiában a szóban forgó nemzeti szabályozás vonatkozott rá. Ennek következtében a 2. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozik.

30. Valójában rejtélyesnek találom az RSvb és a holland kormány álláspontját, mivel H. Rothwangl a holland hatóságoktól rokkantsági ellátásban részesült. Ez az ellátás az 1408/71 rendelet tárgyi hatálya alá tartozik.²² Úgy tűnik számomra, hogy következetlenséggel állunk szemben, mivel H. Rothwangl a rokkantsági ellátásra való igény szempontjából e rendelet személyi hatálya alá tartozónak minősült, az öregségi nyugellátás iránti igénye szempontjából azonban állítólagosan ki volt zárva a személyi hatály alól.

31. A kérdést előterjesztő bíróság kifejezetten arra kérdez rá, hogy a Bíróság 1408/71 rendelet 2. cikkének értelmezésével kapcsolatos, különösen a Belbouab-ítéletben²³ kialakított ítélkezési gyakorlata támpontot nyújt-e ezen esetben.

32. T. Belbouab 1924-ben született, algériai származású francia állampolgár volt. Bányásként dolgozott Franciaországban, majd Németországba vándorolt ki, ahol ugyanilyen minőségben végzett munkát. Foglalkoztatása során mindkét országban befizette a szükséges járulékokat. Amikor Algéria 1962-ben függetlenné vált, francia állampolgárságát elvesztette. A német hatóságok elutasították a bányásznyugdíjra 1964-ben benyújtott igényét. A Bíróság megállapította, hogy a nemzeti bíróság által az 1408/71 rendelet 2. cikkének értelmezésével kapcsolatosan feltett kérdések mögötti előfeltevés az volt, hogy T. Belbouabnak igénye benyújtásakor valamely tagállam állampolgárának kellett volna lennie. Ez az előfeltevés nem volt összeegyeztethető a jogbiztonság elvével. A Bíróság kimondta, hogy a valamely tagállam állampolgárságát előíró követelmény a foglalkoztatás, a biztosítási idővel kapcsolatos járulékfizetés és az ahhoz kapcsolódó jogosultságok megszerzésének idejére vonatkozik.²⁴

33. Itt nem vitatott, hogy H. Rothwangl az egyik tagállam állampolgára volt 2008. december 1-jén, amikor Hollandiától öregségi nyugdíjat igényelt, de a referencia-időszak alatt nem. Jogosultságot szerzett-e ennek ellenére a referencia-időszak alatt? E kérdést a Bíróság nem tárgyalta a Belbouab-ítéletben. T. Belbouab befizette a szükséges járulékokat és a megfelelő időszak alatt jogosultságot szerzett. Úgy tűnik számomra, hogy a Belbouab-ítélet ezáltal nem nyújt segítséget a jelen ügy megoldásában.

21 — Az 1408/71 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének c) pontja.

22 — Az 1408/71 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének b) pontja.

23 — 10/78, EU:C:1978:181.

24 — Belbouab-ítélet, 10/78, EU:C:1978:181, 7. pont.

34. A kérdést előterjesztő bíróság azt is tudni kívánja, hogy releváns-e a Buhari Haji-ítélet.²⁵ Ez az ügy egy olyan nigériai állampolgárral volt kapcsolatos, aki Nigéria 1960-as függetlenségéig brit állampolgársággal rendelkezett. 1937 és 1986 között I. Buhari Haji Belga Kongóban dolgozott (amely 1960. július 1-jén Zaire-ré vált), és a belga szociális biztonsági rendszerbe fizetett járulékot Zaire függetlenné válásáig. A Bíróság kimondta, hogy nem állt fenn kapcsolat azon munkavállalók helyzete, akik valaha olyan állam állampolgárságával rendelkeztek, amely később az (akkori) Európai Közösség tagjává váltak, ám állampolgárságukat ezen állam csatlakozása előtt elvesztették, valamint a munkavállalók és önálló vállalkozók Közösségen belül szabad mozgásának megvalósítása között. Az e kategóriába tartozók közül csak azok esetében volt más a helyzet, akik megtartották az érintett állam állampolgárságát, miután ezen állam csatlakozott a Közösséghez, és akiknek jogait az 1408/71 rendelet – 94. és 95. cikke szerinti – átmeneti rendelkezései elismerték és védelemben részesítették a szociális biztonságról szóló közösségi szabályozás keretében; e rendelkezések értelmében a csatlakozás előtt szerzett biztosítási, szolgálati vagy tartózkodási időt figyelembe kell venni az e rendelet rendelkezései szerinti ellátásra való jogosultság meghatározásánál.

35. H. Rothwangl helyzete igencsak eltér I. Buhari Haji helyzetétől. Ő ugyanis nem fizetett járulékot, és a referencia-időszakban alkalmazandó holland szabályok értelmében nem volt biztosított. Szerzett-e ennek ellenére olyan jogosultságot az 1408/71 rendelet 94. cikkének (1)–(3) bekezdése alapján, amelyet összesíteni kellene bármely olyan öregségi nyugellátással, amelyre Ausztriában jogosult?

36. A 94. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy az 1408/71 rendelet az érintett tagállam területén történő alkalmazását megelőző időszakra vonatkozóan nem keletkeztet jogot.²⁶

37. A 94. cikk (2) bekezdése arra tekintettel, hogy lehetővé tegye az 1408/71 rendeletnek a múltbéli helyzetek jövőbeni hatásaira való alkalmazását, ezt követően azt írja elő, hogy az 1972. október 1-je, illetve a rendeletnek adott tagállam területén történő alkalmazását megelőzően a tagállam jogszabályai szerint szerzett biztosítási, szolgálati vagy tartózkodási időt figyelembe kell venni az ellátásra való jogosultság meghatározásánál. E rendelkezésből tehát az következik, hogy valamely tagállam az igénylő öregségi nyugdíjának megállapítása céljából nem tagadhatja meg a más tagállam területén szerzett biztosítási idő figyelembevételét kizárólag azon okból, hogy az ilyen időszakokat e rendelet hatálybalépése előtt szerezték.²⁷

38. Az 1408/71 rendelet 94. cikkének (2) bekezdésére való sikeres hivatkozás érdekében a kérelmezőnek 1972. október 1-je előtt²⁸ egy tagállam jogszabályai szerint szerzett biztosítási vagy adott esetben szolgálati vagy tartózkodási időt kell tudnia felmutatni.

39. Úgy tűnik számomra, hogy ezek nem állandóan konjunktív feltételek. Az „adott esetben” fordulat azt jelzi, hogy nem mindig szükséges mindhárom feltétel teljesülését bemutatni. Emlékeztetni kell arra, hogy a 94. cikk (2) bekezdése az összes olyan szociális biztonsági ellátásra alkalmazandó, amely az 1408/71 rendelet tárgyi hatálya alá tartozik. Az igénylő által teljesítendő feltételek a tagállamtól és/vagy a szóban forgó ellátásfajtától függően változhatnak. A holland rendszer (az én értelmezésem szerint) nem követeli meg az igénylőtől, hogy azt is bizonyítsa, hogy tartózkodási vagy szolgálati időt szerzett, jöllehet nem vitás, hogy H. Rothwangl ezen mindkét feltételnek eleget tesz. Azonban az igénylőnek olyan biztosítási időt kell tudnia felmutatni, amelyet valamely tagállamban szerzett.

40. Megfelel-e H. Rothwangl e feltételnek?

25 — Buhari Haji ítélet, C-105/89, EU:C:1990:402.

26 — Duchon-ítélet, C-290/00, EU:C:2002:234, 22. pont.

27 — Duchon-ítélet, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat. Lásd még: Somova-ítélet, C-103/13, EU:C:2014:2334, 52–54. pont.

28 — Azon tagállamok számára, amelyek az 1408/71 rendelet elfogadása után csatlakoztak az Európai Unióhoz, nem az 1972. október 1-jei időpont irányadó, hanem e rendeletnek az érintett tagállamban való hatálybalépése. Ausztria esetében ez 1995. január 1-je.

41. A szóban forgó nemzeti szabályok az 1408/71 rendelet 1. cikkének j) pontja értelmében jogszabálynak minősülnek. Az 1. cikk r) pontja értelmében biztosítási idő az a járulékfizetési időszak vagy szolgálati idő vagy önálló vállalkozóként folytatott tevékenységi időszak, amelyet azok a jogszabályok, amelyek szerint az adott időszakot megszereztek vagy az megszerzettnek tekintendő, biztosítási időként határoznak meg vagy ismernek el. A nemzeti jogszabályokra való e kifejezett hivatkozás egyértelműen rámutat, hogy az 1408/71 rendelet – különösen a biztosítási idők összesítése szempontjából – olyan feltételekre hivatkozik, amelyekről a hazai jog egy adott időszaknak a tulajdonképpeni biztosítási időszakokkal egyenértékűként történő elismerését függővé teszi.²⁹

42. A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a referencia-időszak során alkalmazandó nemzeti szabályozás értelmében H. Rothwangl nem volt biztosított, mivel azon harmadik országbeli állampolgárok, akik tengeri hajó személyzetéhez tartoztak és a hajó fedélzetén éltek, ki voltak zárva az öregségi nyugellátásokat nyújtó biztosításból. Egyértelműen kimondja azt is, hogy a szóban forgó nemzeti szabályozás állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetést valósított meg.³⁰ Tiltja-e az 1408/71 rendelet 3. cikke az ilyen hátrányos megkülönböztetést? Amennyiben igen, H. Rothwangl kérheti, hogy úgy kezeljék, mintha Hollandiában biztosítási időt szerzett volna, még ha nem is felel meg a 94. cikk (2) bekezdése ezen lényeges részének.

43. A Bíróság a Kauer-ítéletben és a Duchon-ítéletben hasonló kérdéseket vizsgált.

44. Az osztrák állampolgárságú L. Kauer öregségi nyugdíjat igényelt Ausztriában. Az osztrák jogszabályok alapján végzett munkát és szerzett biztosítási időket a kötelező biztosítás keretében. Az öregségi nyugdíjbiztosítási jogosultságszerző időszakok elismerése során az illetékes hatóság figyelembe vette azt az ausztriai időszakot is, amelynek során nem munkát végzett, hanem gyermekeit nevelte. Az ilyen időszakok „beszámítható időnek” minősültek. Ezzel szemben nem számították be azokat az ezzel egyenértékű időszakokat, amelyet L. Kauer Belgiumban gyermekneveléssel töltött. A gyermekneveléssel töltött időszakokra (mind Ausztriában, mind Belgiumban) azelőtt került sor, mielőtt Ausztria csatlakozott volna az (akkori) Európai Közösséghez. A kérdést előterjesztő bíróság azt illetően kért iránymutatást, hogy az 1408/71 rendelet 94. cikkének (1)–(3) bekezdésével ellentétes-e az a nemzeti jogszabály, amely L. Kauer öregségi nyugellátásainak kiszámítása céljából a Belgiumban gyermekneveléssel töltött időszakot nem engedi beszámítható időnek tekinteni.

45. J. F. Duchon osztrák állampolgár volt, aki Ausztria Közösséghez való csatlakozását megelőzően Németországban végzett munkát. Ezen időszak során üzemi baleset érte. Ennek megfelelően a német hatóságoktól részesült üzemi baleseti ellátásban. Az osztrák hatóságokhoz a rokkantsági nyugdíj 1998. január 1-jétől való megállapítása iránt benyújtott kérelme elutasításra került az alábbi okokból: i. nem szerezte meg az ellátásra jogosító időt, ii. mivel a balesethez kapcsolódó események Németországban Ausztria csatlakozását megelőzően történtek, nem hivatkozhatott a munkavállalók szabad mozgásának elvére.

46. A Bíróság mindkét ügyben megállapította, hogy a két felperes hivatkozhatott az 1408/71 rendelet 94. cikke szerinti átmeneti rendelkezésekre és az L. Kauerre és J. F. Duchonra alkalmazandó osztrák szabályok ellentétesek voltak a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvével. Az ítéletekből le lehet vezetni bizonyos közös elveket.

29 — Kauer-ítélet, C-28/00, EU:C:2002:82, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

30 — Lásd a fenti 15. pontot.

47. A Bíróság kimondta, hogy az 1408/71 rendelet 94. cikkének (1)–(3) bekezdése szerinti átmeneti rendelkezések érvényesítéséhez figyelembe kell venni az e rendelet hatálybalépését megelőzően szerzett biztosítási időket is.³¹ A felperesek a vonatkozó nemzeti szabályok alapján mindkét esetben biztosítottak voltak. A szóban forgó nemzeti intézkedéseket a közösségi szabályok fényében kellett értékelni, mivel azok Ausztria csatlakozását követően alkalmazandók voltak.³² Az illetékes intézménynek tehát a munkavállalók szabad mozgásához kapcsolódó elveket és a 94. cikk (1)–(3) bekezdése szerinti átmeneti rendelkezéseket kellett alkalmaznia.³³

48. A Kauer-ítéletből és a Duchon-ítéletből nyilvánvaló, hogy H. Rothwangl helyzetét Ausztria Európai Unióhoz való csatlakozását követően az uniós jogra hivatkozva kell vizsgálni. Milyen következménnyel jár az ilyen vizsgálat?

49. Számomra úgy tűnik, hogy H. Rothwangl helyzete (sajnos) két fontos szempontból is eltér e két ügy felpereseinek helyzetétől.

50. Először is, a hátrányos megkülönböztetés tilalma előírja, hogy hasonló helyzetek nem kezelhetők eltérően és eltérő helyzetek nem kezelhetők azonos módon, kivéve, ha az objektíven indokolt.³⁴ A Bíróság a Kauer-ítéletben megállapította, hogy a szóban forgó nemzeti jogszabály eltérő bánásmódot vezetett be, mivel automatikusan figyelembe vette az Ausztriában gyermekneveléssel töltött időszakokat, azonban az egyéb EGT-államban töltött ilyen időszakok figyelembevételét az ausztriai szövetségi jogszabályok szerinti pénzbeli anyasági ellátásban vagy azzal egyenértékű ellátásban való részesüléstől tette függővé. Ha az ilyen különbséget tévő szabályozást Ausztria Európai Unióhoz való csatlakozása után alkalmaznák az Ausztriában és valamely más tagállamban gyermekneveléssel töltött időszakra, az ilyen jogszabályok hátrányosabb helyzetbe hoznák azon közösségi polgárokat, akik Ausztriában rendelkeztek lakóhellyel és végeztek munkát, majd a szabad mozgáshoz való jogukat gyakorolták.³⁵ A Bíróság a Duchon-ítéletben nyilvánvalóan eltérő bánásmódot észlelt, amely hátrányosabban érintette azokat az osztrák munkavállalókat, akik gyakorolták a szabad mozgáshoz való jogukat, azokhoz képest, akik Ausztriában maradtak, mivel a szóban forgó nemzeti szabályozásnak való megfelelés és az ellátásokra való jogosultság lehetősége az első csoport számára csekélyebb volt.³⁶

51. A Bíróság alapvetően mindkét ügyben hallgatólagosan arra hajlott, hogy úgy tekintsen a felperesekre, mint akik a szabad mozgáshoz való uniós jogot gyakorolták, még ha e „mozgásra” Ausztria uniós csatlakozását megelőzően került is sor. Így, jöllehet Belgium az uniós jog szempontjából jogosan tekinthette L. Kauert harmadik országbeli állampolgárnak amikor ott 1970-től 1975-ig gyermeket nevelt, és Németország hasonlóképpen tekinthette J.F. Duchont harmadik országbeli állampolgárnak, amikor ott 1968-ban munkavégzés közben üzemi balesetet szenvedett, Ausztria uniós csatlakozását követően *Ausztriának* ezeket a „külföldön” töltött időszakokat a szabad mozgáshoz való jog gyakorlása keretében más uniós tagállamban töltött időnek kellett tekintenie.

52. Ebből az következik, hogy a jelen esetben *Ausztriának* úgy kell tekintenie H. Rothwanglt, mint aki a szabad mozgáshoz való jogot már Ausztria uniós csatlakozása előtt gyakorolta, amikor a HAL alkalmazásában állt olyan hajókon, melyek honi kikötője Hollandiában volt. Ez azonban önmagában nem elegendő ahhoz, hogy H. Rothwangl hozzájuthasson nyugdíjának „holland” növekményéhez. L. Kauertől és J. F. Duchontól eltérően H. Rothwangl számára nem kizárólagosan (vagy éppen elsődlegesen) az osztrák szabályok jelentik a nehézséget. Számára ezt a *holland* szabályozás jelenti,

31 — Duchon-ítélet, 23. pont. A Kauer-ítéletben a Bíróság kimondta, hogy az osztrák jog alapján kell megítélni, hogy a Belgiumban gyermekneveléssel töltött idő az öregségi nyugellátások szempontjából biztosítási időnek minősül-e (az ítélet 33. és 34. pontja). Az ezen szabályozásban szereplő azon tiltó szabály, amelynek értelmében ezen időszakot nem lehetett biztosítási időnek tekinteni (ellentétben az Ausztriában ugyanígy töltött egyenértékű időszakokkal) összeegyeztethetetlen az 1408/71 rendelettel (az ítélet 42–45. pontja).

32 — Duchon-ítélet, 28. pont.

33 — Duchon-ítélet, 32. pont. Lásd még: Kauer-ítélet, 45. és 50. pont.

34 — Ezen elv számos kinyilvánítása mellett lásd: Eman és Sevinger ítélet, C-300/04, EU:C:2006:545, 57. pont.

35 — Kauer-ítélet, 43. és 44. pont.

36 — Duchon-ítélet, 29. pont.

amely kizárta őt a biztosításból, miközben a HAL alkalmazásában állt, tekintve, hogy harmadik országbeli állampolgár volt. Az ilyen kizárás ugyan nyilvánvalóan állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetés, azonban ez az uniós jog szerint abban az időben teljesen megengedett volt, mivel Ausztria akkor még nem volt az Európai Unió tagállama.

53. Másodszor a Kauer-ítéletben és a Duchon-ítéletben nem volt vitatott, hogy mindkét felperes a szóban forgó nemzeti szociális biztonsági rendszerben volt biztosított (mind a két ítélet az osztrák rendszerre vonatkozott). A kérdés tágabb körben vizsgálva arra vonatkozott, hogy az Ausztrián kívül töltött időt az illetékes osztrák hatóságoknak figyelembe kell-e venniük azon ellátások kiszámítása során, amelyekre az igénylők jogosultak.³⁷ Ezzel szemben a Bíróságnak nincs tudomása arról, hogy H. Rothwangl a referencia-időszak során biztosított volt-e az osztrák szociális biztonsági rendszerben; nyilvánvaló ugyanakkor, hogy a referencia-időszakban hatályos holland szabályok szerint nem szerzett jogosultságot, amikor a HAL alkalmazásában állt. Így tehát – egyszerűen fogalmazva – nem állnak fenn olyan szerzett jogok, amelyekre az 1408/71 rendelet 94. cikkének (2) bekezdése szerinti átmeneti rendelkezések ráhúzhatóak lennének. Ráadásul az ilyen jogok visszamenőleges biztosítása összeegyeztethetetlen lenne a jogbiztonság elvével és a 94. cikk (1) bekezdésének kifejezett szövegével.

54. A Bizottságtól eltérően én nem tartom releváns szempontnak azt, hogy H. Rothwangl elegendően szoros kapcsolat fűzte Hollandiához a referencia-időszakban. Az 1408/71 rendelet 94. cikke (2) bekezdésének szövege nem tükröz ilyen feltételt. Azt sem hiszem, hogy a 13. cikk (2) bekezdésének (c) pontja releváns lenne. E rendelkezés egyetlen célja a valamely tagállam lobogója alatt közlekedő hajó fedélzetén alkalmazott személyek tekintetében alkalmazandó nemzeti jogszabályok meghatározása. Az 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének c) pontja ilyen minőségében nem határozza meg a valamely szociális biztonsági rendszerben vagy az ilyen rendszer valamely ágában való biztosításra vonatkozó jogot vagy kötelezettséget keletkeztető feltételeket. E feltételeket az egyes tagállamok jogszabályainak kell meghatározniuk.³⁸ E téren nem vitatott, hogy H. Rothwangl a holland jogszabályok hatálya alá tartozott, amikor a HAL alkalmazásában állt és e szabályok szerint nem volt biztosított. Így a 94. cikk (2) bekezdése értelmében nem szerzett biztosítási időt.

55. Így tehát álláspontom szerint az az öregségi nyugellátást igénylő személy, aki nem volt valamely tagállam állampolgára azon időszak során, amelyre tekintettel fennálló jogosultságára hivatkozik, az 1408/71 rendelet 94. cikkének (1)–(3) bekezdésében rögzített átmeneti rendelkezések értelmében nem szerez jogosultságot olyan körülmények között, tagállamának az Európai Unióhoz való csatlakozását megelőzően azért nem szerzett biztosítási időt valamely tagállam jogszabályai alapján, mert a kérdéses időszak e tagállam jogszabályai alapján nem minősül biztosítási időnek. Ez így van akkor is, ha e személy ezen időszak során azon tagállamban rendelkezett lakóhellyel, és abban foglalkoztatták, amely az 1408/71 rendelet rendelkezései alapján határozni köteles e személy ellátásokra való jogosultságáról. E rendelet 3. cikke nem tiltja azt a nemzeti szabályozást, amely az ilyen kérelmezőt tartózkodásának és foglalkoztatásának ideje alatt kizárta az érintett tagállam szociális biztonsági rendszerében való biztosításból.

2. kérdés

56. A kérdést előterjesztő bíróság a 2. kérdésével arra keres választ, hogy az EUMSZ 18. cikk (a) hátrányos megkülönböztetés tilalma) és az EUMSZ 45. cikk (a munkavállalók szabad mozgásának biztosítása) értelmében a holland hatóságok H. Rothwangl nyugdíjának kiszámítása során kötelesek-e figyelmen kívül hagyni a szóban forgó nemzeti szabályozást, amely a harmadik országbeli állampolgársággal rendelkező tengerészeket a referencia-időszak alatt kizárta az öregségi nyugellátásokat nyújtó biztosításból.

37 — Lásd a fenti 44–47. pontot.

38 — Bakker-ítélet, C-106/11, EU:C:2012:328, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

57. Véleményem szerint e kérdésre „nem” a válasz.

58. Az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmány (a továbbiakban: csatlakozási okmány) 2. cikke úgy rendelkezik, hogy a csatlakozás időpontjától kezdődően az eredeti szerződések rendelkezései az új tagállamok számára kötelezőek, és ezen szerződésekben, illetve a csatlakozási okmányban megállapított feltételekkel alkalmazandók ezekben az államokban. A csatlakozási okmány nem tartalmaz átmeneti rendelkezést azon rendelkezések alkalmazását illetően, amelyek jelenleg az EUMSZ 18. cikket és a EUMSZ 45. cikket képezik. E rendelkezéseket tehát közvetlenül alkalmazandónak kell tekinteni, amelyek Ausztria számára csatlakozásának időpontjától, azaz 1995. január 1-jétől kötelezőek. Ennek következménye az is, hogy ezen időponttól kezdődően a többi tagállamnak az osztrák állampolgárokat uniós polgárként kell kezelnie.

59. Ugyanakkor a csatlakozási okmányban semmi sem kötelezi a korábbi tagállamokat arra, hogy az osztrák állampolgárokat ugyanolyan bánásmódban részesítsék, amilyen bánásmódban más tagállamok állampolgárait részesítették a csatlakozást megelőzően.³⁹ H. Rothwangl csak azt szorgalmazhatja, hogy Hollandia olyan bánásmódban részesítse őt, mintha öregségi ellátásokra vonatkozóan biztosított lett volna akkor, ha a referencia-időszak során rendelkezett volna a munkavállalók szabad mozgását szabályozó rendelkezésekből származó jogokkal.⁴⁰ E jogokkal azonban nem rendelkezett. Uniós jog szerinti jogosultságokat a csatlakozás előtt nem lehet szerezni és ennek következményeképpen a csatlakozást követően sem lehet elismerni azokat, ha nem teljesülnek a jogosultság megszerzésének vagy fennállásának feltételei.⁴¹

60. Tehát álláspontom szerint Ausztria Európai Unióhoz való csatlakozása vonatkozásában az EUMSZ 18. cikkel és az EUMSZ 45. cikkel nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amilyen H. Rothwangl ügyében szerepel.

3. kérdés

61. A 3. kérdés lényegében F. Wielandra vonatkozik. A kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy a felperes, aki nyugdíjigénylése idején harmadik ország állampolgára, de a referencia-időszak során olyan állam állampolgára volt, amely azt követően, hogy a felperes az egyik tagállamban tartózkodási és szolgálati időt szerzett, az Európai Unióhoz csatlakozott, részesülhet-e az 1408/71 rendeletben foglalt kedvezményekben, mivel a 859/2003 rendelet 1. cikkének hatálya alá tartozik, és eleget tesz e rendelet 2. cikkének (1)–(3) bekezdésében szereplő átmeneti rendelkezéseknek.

62. A H. Rothwangl ügyével kapcsolatban kifejtett érveléséből következik, hogy úgy vélem, nem részesülhet ezen kedvezményekben.

63. F. Wieland megfelel a 859/2003 rendelet 1. cikke szerinti feltételeknek, amennyiben az Egyesült Államok jogszerűen Ausztriában tartózkodó állampolgára, az igényére vonatkozó körülmények nem kizárólag egy tagállamot érintenek, továbbá e rendelkezések pusztán állampolgársága okán nem érintik őt. Következésképpen ezen rendelet hatálya alá tartozik.

39 — Lásd analógia útján: Tsiotras-ítélet, C-171/91, EU:C:1993:215, 12. cikk; Andersson és Wåkerås-Andersson ítélet, C-321/97, EU:C:1999:307, 46. pont.

40 — A tárgyalás során a holland kormány és az RSvb megerősítette, hogy a referencia-időszak alatt a tengerészek, akik ezen időszakban más közösségi tagállam – mint például Olaszország – állampolgárai voltak, öregségi nyugdíjbiztosítással rendelkeztek, mivel vonatkoztak rájuk a Szerződés szabad mozgásra vonatkozó rendelkezései.

41 — Lásd szintén: Jacobs főtanácsnok Österreichischer Gewerkschaftsbund ügyre vonatkozó indítványa, C-195/98, EU:C:2000:50, 148. és 149. pont, a Tsiotras-ítéletre (C-171/91, EU:C:1993:215) és az Andersson és Wåkerås-Andersson ítéletre (C-321/97, EU:C:1999:307) hivatkozó első mondat.

64. A 859/2003 rendelet 2. cikkének (1)–(3) bekezdése az 1408/71 rendelet 94. cikke (1)–(3) bekezdésének szövegét tükrözi. Jóllehet F. Wieland a referencia-időszak során Hollandiában rendelkezett lakóhellyel, H. Rothwanglhoz hasonlóan nem volt biztosított a holland jogszabályok értelmében az öregségi nyugellátásokat nyújtó biztosítás keretében. Így nem teljesítette a 2. cikk (2) bekezdése szerinti első feltételt és e rendelkezés értelmében nem szerzett jogosultságot. Ennek következtében keresetét ugyanazon okokból nem lehet elfogadni, mint amit H. Rothwangllal kapcsolatban a fenti 35–55. pontban kifejtettem.

65. A 3. kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy az a személy, aki a 859/2003 rendelet 1. cikkének hatálya alá tartozik és aki a 2003. június 1-jét megelőző időszakra tekintettel igényel öregségi nyugellátásokra való jogosultságot, nem hivatkozhat az e rendelet 2. cikkének (1)–(3) bekezdése szerinti átmeneti rendelkezésekre, ha a szóban forgó időszak valamely tagállam jogszabályai szerint nem minősül biztosítási időnek, még akkor sem, ha e személy ezen időszak során azon tagállamban rendelkezett lakóhellyel, és abban foglalkoztatták, amely az 1408/71 rendelet rendelkezései alapján határozni köteles e személy ellátásokra való jogosultságáról.

Véggöveketések

66. A fenti megfontolások alapján azt javaslom, hogy a Bíróság a Centrale Raad van Beroep (társadalombiztosítási fellebbviteli bíróság) (Hollandia) által előterjesztett kérdésekre az alábbi válaszokat adja:

- Az az öregségi nyugellátást igénylő személy, aki nem volt valamely tagállam állampolgára azon időszak során, amelyre tekintettel fennálló jogosultságára hivatkozik, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet 94. cikkének (1)–(3) bekezdésében rögzített átmeneti rendelkezések értelmében nem szerez jogosultságot olyan körülmények között, amikor tagállamának az Európai Unióhoz való csatlakozását megelőzően azért nem szerzett biztosítási időt valamely tagállam jogszabályai alapján, mert a kérdéses időszak e tagállam jogszabályai alapján nem minősül biztosítási időnek. Ez így van akkor is, ha e személy ezen időszak során azon tagállamban rendelkezett lakóhellyel, és abban foglalkoztatták, amely az 1408/71 rendelet rendelkezései alapján határozni köteles e személy ellátásokra való jogosultságáról. E rendelet 3. cikke nem tiltja azt a nemzeti szabályozást, amely az ilyen kérelmezőt tartózkodásának és foglalkoztatásának ideje alatt kizárta az érintett tagállam szociális biztonsági rendszerében való biztosításból.
- Ausztria Európai Unióhoz való csatlakozása vonatkozásában az EUMSZ 18. cikkel és az EUMSZ 45. cikkel nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amilyen az alapügyekben szerepel.
- Az a személy, aki az 1408/71/EGK és az 574/72/EGK rendelet rendelkezéseinek valamely harmadik ország e rendelkezések által pusztán állampolgárságuk okán nem érintett állampolgáraitra való kiterjesztéséről szóló, 2003. május 14-i 859/2003/EK tanácsi rendelet 1. cikkének hatálya alá tartozik, és aki 2003. június 1-jét megelőző időszakra tekintettel igényel öregségi nyugellátásokra való jogosultságot, nem hivatkozhat az e rendelet 2. cikkének (1)–(3) bekezdése szerinti átmeneti rendelkezésekre, ha a szóban forgó időszak valamely tagállam jogszabályai szerint nem minősül biztosítási időnek, még akkor sem, ha e személy ezen időszak során azon tagállamban rendelkezett lakóhellyel és abban foglalkoztatták, amely az 1408/71 rendelet rendelkezései alapján határozni köteles e személy ellátásokra való jogosultságáról.